

En bæredygtig udvikling af socialområdet

Regeringen og KL er som led i forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2025 enige om en del-aftale på det specialiserede socialområde. Aftalen indeholder på den baggrund en række tiltag, der samlet set skal øge det kommunale prioriteringsrum, skabe større tryghed og forudsigelighed for borgerne og reducere udgifterne på det specialiserede socialområde. Samtidig skal anbefalingerne bidrage til en bedre styring på socialområdet, så ressourcerne bruges bedst muligt og bidrager til en faglig og økonomisk bæredygtig udvikling af socialområdet.

Det specialiserede socialområde er et centralt kommunalt velfærdsområde, hvor kommunerne hvert år leverer hjælp og støtte til mere end 194.000 børn, unge og voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Udgifterne på området er de seneste år steget markant. I perioden 2018-2023 er udgifterne steget med ca. 6,3 mia. kr. Det står ikke klart, om kvaliteten i indsatserne for borgerne står mål med denne stigning.

Regeringen og KL aftalte med *Aftale om kommunernes økonomi for 2022* at nedsætte et Ekspertudvalg, der skulle komme med anbefalinger til, hvordan der kan sikres en faglig og økonomisk bæredygtig udvikling af socialområdet. Ekspertudvalget har i april 2024 offentliggjort deres endelige rapport, der indeholder en række anbefalinger.

Regeringen og KL er på den baggrund enige om at arbejde videre med at realisere anbefalingerne, *jf. bilag 1*, herunder:

- **Anbefaling vedr. borgere med særligt komplekse behov og udadreagerende adfærd.** Der sættes et arbejde i gang med at se på nye rammer for etablering af offentlige botilbudspladser med fokus på borgere med særligt komplekse behov og udfordringer, herunder borgere, der har en udadreagerende adfærd. Sigtet er et bedre udbud af botilbudspladser med henblik på at understøtte priser, som svarer til den ønskede og nødvendige indsats og kvalitet, herunder anbefales det at se på et takstloft.
- **Anbefaling om udvikling af nyt takstsystem for socialområdet.** Der sættes et arbejde i gang med at se på en ny model for takstsystemet for sociale tilbud, blandt andet med inspiration fra andre velfærdsområder. En ny takstmodel skal således bl.a. sikre gennemsigtighed i, hvad indsatser reelt koster og sikre sammenlignelighed på tværs af tilbud. Det forudsætter en mere standardiseret model, end tilfældet er i dag.

En række af initiativerne forudsætter lovændringer og yderligere udbringning af konkrete modeller. Regeringen og KL er enige om løbende at drøfte arbejdet. Der følges løbende op på arbejdet på kvartalsmøder mellem Social-, Bolig- og Ældreministeriet og KL samt efter den proces, som er angivet i *bilag 1*. Udmøntning af initiativer, som kræver lovændring, forudsætter tilslutning af Folketingets partier.

KL noterer sig samtidig, at regeringen og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti samt Radikale Venstre d. 2. maj har indgået *Rammeaftale for en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet*, som sætter retning for de kommende års arbejde med udvikling af handicapområdet, herunder:

- **Revidering af serviceloven**, som har til formål at understøtte en mere enkel sagsbehandling og visitation.
- **Udvikling af et nyt takstsystem for socialområdet**, som skal forbedre sammenhængen mellem kvalitet og økonomi samt forbedre kommunernes udgiftsstyring, herunder sikre gennemsigtighed. Et nyt takstsystem på botilbudsområdet ses i aftalen i sammenhæng med arbejdet med en model for, hvordan den højt specialiserede del af handicapområdet kan inddeles i specialer.
- **Revisionen af magtanvendelsesreglerne**, hvor der er indgået en aftale om at gennemføre en revision af reglerne for magtanvendelse
- **Mulige regelforenklinger i sagsbehandlingen**, herunder en takstmodel, der kan danne rammen om en bedre og enklere udmåling af BPA-tilskud og en forenkling af reglerne for visitation til hjælpemidler.
- **Ny model for tilsyn med sociale tilbud**, hvor sigtet samlet set er et lavere tilsynstryk på de sociale tilbud, som bl.a. kan frigøre tid til borgernære opgaver.
- **Løft af datagrundlag på socialområdet** for at sikre virksomme og effektive indsatser.

Ovennævnte initiativer drøftes således også i dialogforummet Sammen om Handicap, som udgør et samarbejdsforum for parterne på handicapområdet. KL deltager i Sammen om Handicap.

Opfølgning på initiativer aftalt i ØA24

Som led i *Aftale om kommunernes økonomi for 2024* har regeringen og KL aftalt en række initiativer på det specialiserede socialområde. KL noterer sig på den baggrund, at regeringen vil arbejde mod at fremsætte lovforslag i efteråret 2024 om en formaliseret beløbsgrænse for meromkostningerne på 0 pct. for borgernes valg af alternative tilbud til det, som kommunen har visiteret til, samt en nytænkning af merudgiftsydelsen. For så vidt angår merudgiftsydelse for voksne kræver ændringer tilslutning fra forligskredsen bag førtidspension og fleksjob. Forslagene indgår i ovennævnte rammeaftale og drøftes i Sammen om Handicap.

KL noterer sig endvidere, at regeringen vil fremlægge lovforslag og søge Folketingets opbakning til en fastsættelse af takstlofter for krisecentre, forsorgshjem og herberger. Takstlofter på § 110 tilbud vil indgå i en ny model for øget styring med kapaciteten på herbergsområdet. Modellen har ophæng i omlægningen af hjemløseindsatsen, som har til hensigt at nedbringe antallet af borgere i hjemløshed og gøre op med langvarig hjemløshed ved at understøtte øget brug af Housing First-tilgangen.

Regeringen og KL er med afsæt i ØA24 og ekspertudvalgets anbefalinger enige om, at kommunerne fra 2025 skal indberette individhenførbare udgifter for borgere i botilbud og botilbudslignende tilbud samt borgere på herberger mv. og krisecentre.

Parterne er enige om, at det er centralt at understøtte og følge implementeringen af statistikken for individhenførbare udgifter løbende. Det kan ske i regi af det datastrategiske samarbejdsudvalg på socialområdet. Hensigten er ikke at skabe yderligere administrative opgaver, men at sikre et kvalificeret grundlag for at identificere virksomme og omkostningseffektive sociale indsatser.